

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	11
 1.	
REGIONY W PAŃSTWACH UNII EUROPEJSKIEJ	15
 1.1. Typologia europejskich regionów	15
1.2. Regionalizm i regionalizacja	23
1.3. Zróżnicowanie terytorialne państw Unii Europejskiej	25
1.3.1. Państwa federalne	29
1.3.2. Państwa regionalne	38
1.3.3. Państwa unitarne	45
 2.	
POLITYKA REGIONALNA NA TLE GŁÓWNYCH OBSZARÓW POLITYKI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO	85
 2.1. Polityka regionalna	86
2.1.1. Podstawowe pojęcia w polityce regionalnej	86
2.1.2. Nowe podejście do polityki regionalnej	88
2.1.3. Wzrost i równość jako cel interwencji polityki regionalnej	92
2.2. Wybrane problemy rozwoju gospodarczego i społecznego	95
2.2.1. Zagospodarowanie przestrzenne	95
2.2.2. Zmiany strukturalne w gospodarce	98
2.2.3. Spójność gospodarcza, społeczna i przestrzenna	100
2.2.4. Innowacyjność	104
2.2.5. Poprawa konkurencyjności przemysłu	108

2.2.6. Rynek pracy	109
2.2.7. Rozwój obszarów wiejskich	110
3.	
UWARUNKOWANIA EUROPEJSKIEJ POLITYKI REGIONALNEJ	113
3.1. Ewolucja polityki regionalnej	113
3.1.1. Przesłanki europejskiej polityki regionalnej	114
3.1.2. Europejska polityka regionalna do roku 1985	114
3.1.3. Wspólnotowe podejście w polityce regionalnej	118
3.1.4. Wzmocnienie wewnętrznego potencjału regionów	120
3.1.5. Poprawa konkurencyjności regionalnych gospodarek	121
3.1.6. Miejsce innowacji w rozwoju regionalnych gospodarek	125
3.1.7. Ukierunkowanie europejskiej polityki spójności po 2013 r.	130
3.2. Ewolucja koncepcji gospodarki opartej na wiedzy	135
3.2.1. Geneza strategii lizbońskiej	135
3.2.2. Problemy w realizacji celów lizbońskich	138
3.2.3. Wspólne działanie na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia	141
3.2.4. Utrzymanie tempa zmian odnowionej strategii lizbońskiej	145
3.2.5. Strategia gospodarcza Europa 2020	148
4.	
MECHANIZMY I NARZĘDZIA EUROPEJSKIEJ POLITYKI REGIONALNEJ	151
4.1. Zasady europejskiej polityki regionalnej	151
4.1.1. Zasady generalne	152
4.1.2. Organizacja polityki regionalnej	153
4.1.3. Finansowanie polityki regionalnej	155
4.1.4. Realizacja programów rozwoju regionalnego	156
4.2. Cele europejskiej polityki regionalnej	158
4.2.1. Cele realizowane w latach 1988–1993	158
4.2.2. Rozszerzenie celów polityki regionalnej w latach 1994–1999	159
4.2.3. Koncentracja celów polityki regionalnej w latach 2000–2006	161
4.2.4. Powiązanie celów polityki spójności ze strategią lizbońską w latach 2007–2013	162
4.3. Instrumenty finansowe europejskiej polityki regionalnej	165
4.3.1. Europejski Fundusz Społeczny	166
4.3.2. Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej	172
4.3.3. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	177
4.3.4. Finansowy Instrument Ukierunkowania Rybołówstwa	179
4.3.5. Fundusz Spójności	182
4.3.6. Inicjatywy Wspólnotowe	184

4.3.6.1. INTERREG III	185
4.3.6.2. URBAN	190
4.3.6.3. URBACT	193
4.3.6.4. EQUAL	194
4.3.6.5. LEADER	197
4.3.7. Nowe instrumenty finansowe	203
4.3.7.1. JASPERS	203
4.3.7.2. JESSICA	205
4.3.7.3. JEREMIE	206
 5.	
BUDŻET UNII EUROPEJSKIEJ JAKO INSTRUMENT POLITYKI REGIONALNEJ	208
5.1. Geneza i ewolucja budżetu ogólnego Unii Europejskiej	208
5.1.1. Kształtowanie się systemu budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich	208
5.1.2. I Pakiet Delors'a	212
5.1.3. II Pakiet Delors'a	214
5.1.4. AGENDA 2000	216
5.1.5. Budżet ogólny na lata 2007–2013	221
5.1.6. Propozycja ram finansowych na lata 2014–2020	230
5.2. Dochody budżetowe Unii Europejskiej	231
5.2.1. System środków własnych Unii Europejskiej	232
5.2.1.1. Cła i opłaty	232
5.2.1.2. Dochody z tytułu VAT	232
5.2.1.3. Czwarte źródło – środki oparte o DNB	234
5.2.2. Pozostałe dochody	236
5.3. Zasady oraz procedura budżetowa w Unii Europejskiej	236
5.3.1. Zasady budżetu Unii Europejskiej	238
5.3.2. Procedura budżetowa w Unii Europejskiej	239
 6.	
KONWERGENCJA PAŃSTW UNII EUROPEJSKIEJ	241
6.1. Konwergencja nominalna	241
6.1.1. Koncepcja optymalnego obszaru walutowego	241
6.1.2. Kryteria konwergencji	243
6.1.3. Nowe państwa członkowskie strefy euro	245
6.1.4. Skutki światowego kryzysu finansowego w państwach Unii Europejskiej	247
6.1.5. Przestrzeganie kryteriów konwergencji nominalnej w krajach unijnych	251

6.2. Wzrost i rozwój gospodarczy – rozważania teoretyczne	257
6.3. Konwergencja realna	260
6.3.1. Podejście teoretyczne do konwergencji realnej	261
6.3.2. Zamożność krajów Unii Europejskiej	264
6.3.3. Źródła zamożności krajów Unii Europejskiej	270
6.3.4. Konwergencja społeczna krajów Unii Europejskiej	279
6.4. Oddziaływanie europejskiej polityki regionalnej na rozwój państw i regionów unijnych	292
6.4.1. Efekty europejskiej polityki regionalnej według Komisji Europejskiej	292
6.4.2. Efekty europejskiej polityki regionalnej według niezależnych ekspertów	298
 Podsumowanie	 301
 Spis tabel	 304
 Bibliografia	 307